YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)

17 päivänä heinäkuuta 1998 *

Asiassa C-422/97 P,

Société anonyme de traverses en béton armé (Sateba), Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Pariisi, edustajanaan asianajaja Jacques Manseau, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ernest Arendt, 8—10 rue Mathias Hardt,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa T-83/97, Sateba vastaan komissio, 29.9.1997 antaman määräyksen (Kok. 1997, s. II-1523) kumoamista,

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Hendrik van Lier, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Ragnemalm (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. L. Murray ja K. M. Ioannou,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Société anonyme de traverses en béton armé (jäljempänä Sateba) on hakenut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 12.12.1997 toimittamallaan valituskirjelmällä muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-83/97, Sateba vastaan komissio, 29.9.1997 antamaan määräykseen (Kok. 1997, s. II-1523; jäljempänä riidanalainen määräys), jossa hylättiin Sateban vaatimus sen päätöksen kumoamisesta, jolla komissio oli lopettanut Sateban kantelun käsittelyn; kantelu koski sitä, että Société nationale des chemins de fer belges (SNCB) oli jättänyt noudattamatta yhteisön oikeutta tavaranhankintamenettelyssä, joka koski betoniratapölkkyjen hankkimista luotijunalinjoja varten.

2 Oikeusriidan tausta ja tosiseikat esitetään riidanalaisessa määräyksessä seuraavasti:

"1. Kantajana oleva Sateba on Ranskaan sijoittautunut yhtiö, joka tuottaa raudoitettuja betoniratapölkkyjä rautateitä varten. Riita-asia, jossa Sateban vastapuolena on Société nationale des chemins de fer belges (SNCB), on saanut alkunsa SNCB:n avaamasta rajoitetusta tarjouskilpailusta yhteenvalettujen betoniratapölkkyjen hankkimiseksi Belgian luotijunalinjojen (TGV) rautatieverkostoa varten, koska hankintayksikkö ei ole hyväksynyt kantajan 2-osaisten betoniratapölkkyjen toimittamisesta tekemää tarjousta.

2. Kantaja oli aikaisemmin hyväksytty SNCB:n järjestämään tavarantoimittajien kelpuuttamismenettelyyn, jota koskeva ilmoitus oli julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* liitteessä 27.7.1994 (EYVL S 142, s. 132). Tämän kelpuuttamismenettelyn aikana kantaja sai 19.12.1994 kopion rajoitettua tarjouspyyntöä koskevasta ilmoituksesta, jossa SNCB kehotti kantajaa tekemään tarjouksen 31.8.1995 mennessä 50 000 yhteenvaletun betoniratapölkyn toimittamisesta ja 30.9.1995 mennessä 10 000 yhteenvaletun betoniratapölkyn toimittamisesta (erityiset sopimusehdot 8133.8504.001, 14.12.1994).

3. Sateba esitti 10.1.1995 päivätyssä vastauskirjeessään tarjouksen 2-osaisten betoniratapölkkyjen toimittamisesta arvioiden, että kyseiset pölkyt ovat täydelleen yhteensopivia Belgian luotijunaratojen kanssa ja SNCB:n edellyttämien käyttövaatimusten mukaisia. Kantaja selitti 'vaihtoehtoista' tarjoustaan perustellakseen toisaalta, että tarjouspyynnössä vahvistetun lyhyen määräajan vuoksi se ei voisi valmistaa 60 000 yhteenvalettua betoniratapölkkyä vaarantamatta sopimustaan Société nationale des chemins de fer français'n (SNCF) kanssa. Toisaalta kantaja väitti, että SNCB:n antamat tietyt tekniset eritelmät eivät vastanneet niitä, joita kantaja käyttää tehtaissaan, jotka kuitenkin tuottavat säännöllisesti luotijunaradoille tarkoitettuja ratapölkkyjä ja joille on annettu SNCF:n Assurance qualité ferroviaire AQF2 -todistus.

4. SNCB ilmoitti 24.3.1995 päivätyllä kirjeellään kantajalle, että sen tarjousta ei ollut hyväksytty 'teknisen soveltumattomuuden vuoksi'. SNCB katsoi, että 2-osainen ratapölkky samoin kuin puinen ratapölkky on erilainen tuote kuin yhteenvalettu ratapölkky, eikä siis voi Belgian lainsäädännön mukaan olla 'vaihtoehto', jonka nimike on varattu läheisesti perustuotetta muistuttaville ratkaisuille, joista on mainittu tarjouspyyntöasiakirjoissa. SNCB täsmensi myös, että hyväksymismenettelyä ei ollut vielä kantajan osalta saatettu loppuun; tässä menettelyssä noudatetaan Q1-eritelmää, jota sovelletaan SNCB:n käyttämässä kelpuuttamisjärjestelmässä, jota koskeva ilmoitus oli julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

5. Kantaja vastusti 28.4.1995 SNCB:lle osoittamassaan kirjeessä tarjouksensa tekniseen soveltumattomuuteen perustuvaa hylkäyspäätöstä. Sateba väitti, että tarjouspyyntöasiakirjojen viittaus määrättyyn, tässä asiassa 'yhteenvalettuun', betoniratapölkkytyyppiin kielletään vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alan hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 14 päivänä kesäkuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/38/ETY (EYVL L 199, s. 84, jäljempänä direktiivi 93/38/ETY) 18 artiklan 5 kohdassa, jos siihen ei ole liitetty ilmaisua 'tai vastaava'. Tämän säännöksen mukaan '[t]eknisiä eritelmiä, joissa mainitaan —— erityisen menetelmän avulla valmistettuja tuotteita ja jotka sen vuoksi suosivat tai jättävät sopimuksen alan ulkopuolelle tiettyjä yrityksiä, ei saa soveltaa, elleivät sellaiset tekniset eritelmät ole sopimuksen kohteen vuoksi välttämättömiä'. Kantaja päätteli tästä, että ehdotetut 2-osaiset betoniratapölkyt voivat täysin korvata yhteenvaletut betoniratapölkyt ja että SNCB ei voi sulkea pois tarjouksia, jotka koskevat täysin viimeksi mainittujen käyttötarkoitusta vastaavia tuotteita. Näiden kahden betoniratapölkkytyypin keskinäinen korvaavuus on lisäksi vahvistettu tämän alan aikakausjulkaisussa ilmestyneessä Belgian luotijunaverkostoa koskeneessa artikkelissa, jonka on allekirjoittanut SNCB:n johtava virkamies.

6. Lisäksi kantaja väitti 28.4.1995 päivätyssä kirjeessään, että SNCB:n käyttöön ottama kelpuuttamisjärjestelmä ei ole edellä mainitun direktiivin säännösten mukainen. Toisaalta se seikka, että ehdokkaita kehotetaan esittämään tarjoukset rajoitetussa hankintamenettelyssä, on vastoin direktiivin 31 artiklaa, jonka mukaan '[v]alittujen ehdokkaiden määrässä on kuitenkin otettava huomioon tarve varmistaa riittävä kilpailu'. SNCB varasi näin itselleen oikeuden poistaa ne ehdokkaat,

joita se oli ennakolta kehottanut osallistumaan tarjouskilpailuun, ja näin ollen tavoite varmistaa riittävä kilpailu muodostui vain näennäiseksi SNCB:n menettelyn johdosta. Toisaalta kantajan tuottamien 2-osaisten betoniratapölkkyjen hyväksymistä koskevat vaikeudet ovat ristiriidassa direktiivin 30 ja 34 artiklan kanssa. Koska näitä tuotteita käytetään tällä hetkellä useilla tuhansilla ratakilometreillä, erityisesti SNCF:n luotijunareiteillä, on jo saatavilla objektiivisia todisteita siitä, että kyseessä olevat tuotteet vastaavat teknisiä eritelmiä L.23 ja näin ollen hankintayksikön asettamia vähimmäisvaatimuksia. SNCB:n käyttämä kelpuuttamismenettely olisi näin ollen päällekkäistä näiden objektiivisten todisteiden kanssa.

7. Kantaja teki 12.7.1995 päivätyllä kirjeellään valituksen SNCB:stä komission pääsihteeristöön. Tässä kirjeessään kantaja väittää, että SNCB:n omaksuma kanta muodostaa esteen vapaalle kilpailulle ja tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle, kuitenkaan täsmentämättä, mitkä EY:n perustamissopimuksen määräykset oli jätetty ottamatta huomioon tai mihin niistä valitus perustui. Valitustekstissä, jonka otsikkona on '14.6.1993 annetun direktiivin 93/38/ETY säännösten rikkominen', on lyhyt tiivistelmä vastalauseista, jotka on osoitettu SNCB:lle 28.4.1995 lähetetyssä kirjeessä, joka on kantajan valituksen liitteenä yhdessä 13 muun liitteen kanssa.

8. Komission pääsihteeristö ilmoitti 22.7.1995 päivätyllä kirjeellään kantajan kirjeen saapumisesta ja ilmoitti sille, että komission yksiköt tutkivat sen valituksen ottaen huomioon asiaan sovellettavat yhteisön oikeuden säännökset. Tämän kirjeen neljännessä kappaleessa viitataan siihen mahdollisuuteen, 'että komissio aloittaisi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn kyseessä olevaa jäsenvaltiota vastaan', ja kiinnitetään kantajan huomio 'EY:n perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn tavoitteeseen ja luonteeseen', joihin yhdessä liitteessä viitataan.

9. Kantaja ilmoitti 1.12.1995 komissiolle, että se oli esittänyt tarjouksen SNCB:n 14.7.1995 aloittamassa uudessa rajoitetussa tarjouskilpailussa. Tämä tarjous, jossa esitettiin sama vaihtoehto, hylättiin samoista syistä kuin kantajan aikaisempikin tarjous.

10. Kantaja ilmoitti 27.9.1996 sekä oikeudelliselta että tekniseltä näkökannalta eriävän mielipiteensä niistä päätelmistä, jotka komission yksiköiden käyttämät asiantuntijat olivat tehneet. Asiantuntijoiden lausuntojen mukaan yhteenvaletut ja 2-osaiset ratapölkyt ovat 'toisiinsa verrattavissa olevia' tuotteita, eivät 'samanlaisia' tuotteita. Kantaja toteaa kirjeessään, että 'kysymys ei ole siitä, ovatko nämä kaksi tuotetta erilaisia, toisiinsa verrattavissa olevia vaiko samanlaisia, vaan siitä, voivatko nämä tuotteet korvata toinen toisensa tai voidaanko ne vaihtaa keskenään', jälkimmäisten perusteiden ollessa niitä, joita sekä yhteisöjen tuomioistuin että Ranskan Cour de cassation tavanomaisesti kilpailuasioissa käyttävät. Kantaja väitti myös, että tällä alalla on olemassa vain yhdet markkinat eli betoniratapölkkyjen markkinat, eikä erillisiä markkinoita yhteenvaletuille ratapölkyille ja 2-osaisille ratapölkyille. Eurooppalainen normi, jolla määritellään hyväksymismenettelyssä raudoitetuilta betoniratapölkyiltä vaaditut yleiset tekniset ominaisuudet, vahvistaa tämän väitteen ja osoittaa, että yhteenvaletut ratapölkyt ja 2-osaiset ratapölkyt on tarkoitettu samaan käyttötarkoitukseen ja ovat näin ollen täysin toisiaan korvaavia.

11. Sisämarkkinoiden ja rahoituspalvelujen pääosaston (PO XV) julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden valmistelusta ja soveltamisesta vastaavat yksiköt ilmoittivat kantajalle 20.1.1997 komission päätöksestä lopettaa asian käsittely siitä syystä, että kyseessä olevassa tapauksessa yhteisön etu ei vaadi asian jatkamista eikä Belgian valtion vetämistä muodollisesti mukaan asian käsittelyyn. Komissio teki tämän päätelmän seuraavien seikkojen perusteella:

— se, että SNCB oli rajoittanut kelpuuttamisjärjestelmänsä vain yhteenvalettujen betoniratapölkkyjen toimittajiin, mikä merkitsi kantajan tekemän ilmoituksen mukaan 2-osaisten betoniratapölkkyjen toimittajien syrjintää, ei ole julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden, erityisesti direktiivin 93/38/ETY, vastaista;

— komissio ei voi päätellä sillä olevien tietojen eikä tieteen nykytilan perusteella, että nämä tuotteet voitaisiin luokitella samanlaisiksi tuotteiksi. Sitä vastoin eri teknisten asiantuntijoiden lausuntojen mukaan nämä tuotteet eivät ole samanlaisia, vaikka ne ovatkin toisiinsa verrattavissa ja niitä voidaan käyttää luoti-

junaradan rakentamiseen, koska niiden ominaisuudet sekä niiden edut ja haitat eroavat toisistaan. Eri ratapölkkytyyppien etujen ja haittojen lisäksi hankintayksikkö voi ottaa huomioon muut tekniset tiedot vahvistaessaan kriteerit, joiden perusteella se valitsee aineiston;

— yhteisön tasolla yhteenvalettujen betoniratapölkkyjen toimittajien lukumäärä hipoo kuuttakymmentä ja 2-osaisten betoniratapölkkyjen toimittajia on 35—40. Tehokas kilpailu voidaan siis taata myös siinä tapauksessa, että toimittajat rajataan joko yhteenvalettujen betoniratapölkkyjen tai 2-osaisten betoniratapölkkyjen toimittajiin."

3 Sateba nosti 1.4.1997 kanteen, jossa se vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen kantelun käsittelyn lopettamisesta.

4 Komissio esitti 5.5.1997 oikeudenkäyntiväitteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla.

Riidanalainen määräys

5 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti riidanalaisella määräyksellä kanteen tutkimatta työjärjestyksen 114 artiklan nojalla, jonka perusteella kanteen tutkimatta jättämisestä voidaan asianosaisen vaatimuksesta päättää käsittelemättä itse pääasiaa ja tilanteen mukaan järjestämättä suullista käsittelyä.

6 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa määräyksen 32 kohdassa, että komissiolle kantelun tehneiden osapuolten menettelyllinen asema on täysin erilainen perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä kuin 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204; jäljempänä asetus N:o 17) mukaisessa menettelyssä.

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa määräyksen 33 kohdassa, että komissio on voinut tässä tapauksessa laillisesti tutkia kantajan sille tekemän kantelun perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä.

8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa määräyksen 34 kohdassa, että kyseinen kantelu koski muodollisesti "direktiivin 93/38/ETY säännösten rikkomista" ja että tämä muodollinen otsikko vastasi sen aineellista sisältöä.

9 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa 35 kohdassa, että Sateba on itse huomauttanut, että SNCB:n asema on esteenä vapaalle kilpailulle ja tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle. Tuomioistuimen mukaan Sateba ei voi kiistää perustamissopimuksen 30 artiklan mahdollista rikkomista koskevan kantelun tutkimisen osalta sitä, että komission noudattama asianmukainen menettely on se, josta määrätään perustamissopimuksen 169 artiklassa.

10 Menettelyn osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa 36 kohdassa, että komission tässä asiassa noudattaman menettelyn asianmukaisuutta ei horjuta se seikka, että Sateba on kannellut yksinomaan hankintayksikön eli SNCB:n toiminnasta ja että se ei ole arvostellut asiaan sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä eikä Belgian hallituksen toimintaa. Tuomioistuimen mukaan näin on siksi, että hankintayksikköjen toimenpiteistä vastaavat ne jäsenvaltiot, joihin nämä yksiköt kuuluvat, joten kyseisille jäsenvaltioille voidaan määrätä seuraamuksia perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätyssä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä.

11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii määräyksessä väitteen siitä, että komissio on virheellisesti jättänyt tutkimatta asetuksen N:o 17 mukaisesti ne kilpailua rajoittavat toimenpiteet, joihin SNCB:n on väitetty syyllistyneen. Tuomioistuin korostaa 38 kohdassa komissiolla asetuksen N:o 17 nojalla olevan toimivallan käytön osalta, että Sateban kantelussa ei ole mitään täsmällistä ilmaisua, jonka perusteella vaatimus voitaisiin katsoa tehdyksi tämän asetuksen 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla. Lisäksi se toteaa, että Sateba ei ole esittänyt komissiolle niitä vaatimuksia, joita se väittää sille esittäneensä, ja että Sateba on vasta kumoamiskannevaiheessa viitannut ensimmäisen kerran perustamissopimuksen 86 artiklaan ja syyttänyt SNCB:tä määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä.

12 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo 39 kohdassa, että asetuksen N:o 17 mukainen menettely on riippumaton siitä menettelystä, jonka tarkoituksena on sen toteaminen, että jäsenvaltio on rikkonut yhteisön oikeutta, ja tämän rikkomisen lopettaminen, koska näillä kahdella menettelyllä on eri tavoitteet ja niitä koskevat eri säännöt. Lisäksi se toteaa 40 kohdassa, että riidanalainen kantelun käsittelyn lopettamista koskeva päätös kuuluu yksinomaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn eikä merkitse asetuksen N:o 17 nojalla tehdyn kantelun implisiittistä hylkäämistä.

13 Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin painottaa 41 kohdassa sitä, että komission kirjeeseen sisältyneillä arvioilla ei ratkaista sitä Sateban ja SNCB:n välistä riita-asiaa, joka koskee SNCB:n avaaman tarjouskilpailun menettelyjen laillisuutta, ja että tässä kirjeessä ilmaistu näkemys on sellainen tosiseikka, jonka kansallinen tuomioistuin, jonka ratkaistavaksi asia on jätetty, voi ottaa huomioon asiaa tutkiessaan, vaikka tämä näkemys ei sitä sidokaan.

14 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo 42 kohdassa, että komissio ei ole menetellyt miltään osin virheellisesti ja että se on tutkinut asianmukaisesti kantajan tekemän valituksen perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä. Komission päätös olla jatkamatta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä ei ole saatettavissa tuomioistuimen tutkittavaksi, minkä vuoksi kanne on jätettävä tutkimatta.

Valitusperusteet

15 Sateba on esittänyt kaksi valitusperustetta valituksenalaisen määräyksen kumoamista koskevan vaatimuksensa tueksi.

16 Ensimmäinen valitusperuste, joka jakautuu kolmeen osaan, koskee sitä, että Sateban mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että komissio ei ollut toiminut virheellisesti tutkiessaan kantelun perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä, vaikka oikeusriidan asiakirjoista ilmenee, että komission olisi pitänyt tutkia asia asetuksen N:o 17 mukaisessa menettelyssä. Ensinnäkin Sateba väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tulkinneen väärin asetusta N:o 17. Toiseksi tämä tuomioistuin on Sateban mukaan tulkinnut väärin perustamissopimuksen 169 artiklaa. Kolmanneksi tämä tuomioistuin on Sateban mukaan ymmärtänyt väärin kannekelpoisen toimen käsitteen, kun se on katsonut virheellisesti, ettei komission päätöksestä aiheutunut sille vahinkoa.

17 Toinen valitusperuste koskee sitä, että Sateban mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut ilmeisellä tavalla puolustautumisoikeuksia ja ymmärtänyt väärin oikeudenkäynnin kohteen katsoessaan, että komissio ei ole toiminut virheellisesti tutkiessaan asian perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä.

18 Komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä ja että valitus on selvästi perusteeton.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

19 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklassa määrätään, että jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset jäävät selvästi täyttymättä tai jos valitus on selvästi perusteeton, yhteisöjen tuomioistuin voi milloin tahansa hylätä valituksen perustellulla määräyksellä.

Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa

20 Sateba väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut väärin asetusta N:o 17, kun se ei ole tutkinut kantelua kilpailusääntöjen valossa kyseiseen asetukseen perustuvassa menettelyssä, vaikka kantelussa mainittiin vapaata kilpailua rajoitetun, ja että komissiolla on asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdan mukaan toimivalta tutkia viran puolesta perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkominen.

21 Tältä osin on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut riidanalaisen määräyksen 38 kohdassa, että Sateban kantelussa ei ole mitään täsmällistä ilmaisua, jonka perusteella kantelu voitaisiin katsoa tehdyksi asetuksen N:o 17 perusteella, ja että Sateba on vasta kumoamiskannevaiheessa viitannut ensimmäisen kerran perustamissopimuksen 86 artiklaan sisältyviin kilpailusääntöihin.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut määräyksen 34 kohdassa, että kyseinen kantelu koski muodollisesti "direktiivin 93/38/ETY säännösten rikkomista" ja että tämä muodollinen otsikko vastaa sen aineellista sisältöä.

23 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen katsonut perustellusti, että koska Sateban kantelu koski direktiiviin 93/38/ETY sisältyviä, julkisia hankintoja koskevia säännöksiä, komissio on voinut laillisesti tutkia Sateban sille tekemän kantelun perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä, eikä sillä ole ollut velvollisuutta tutkia asiaa perustamissopimuksen 86 artiklaan sisältyvien kilpailusääntöjen valossa, joita ei ollut mainittu kantelussa.

24 On myös korostettava, että kun kilpailun estyminen mainitaan direktiiviin 93/38/ETY sisältyvien, julkisia hankintoja koskevien säännösten rikkomisen yhteydessä, tällainen maininta ei sellaisenaan riitä sen täsmentämiseen, että juuri perustamissopimuksen 86 artiklaan sisältyviä kilpailusääntöjä katsotaan rikotuiksi. Direktiivin 93/38/ETY toisesta, yhdennestätoista ja kahdennestatoista perustelukappaleesta nimittäin ilmenee, että yksi direktiivin tavoitteista on turvata tavaroiden vapaa liikkuvuus pyrkimällä luomaan kilpailua yhteisössä muun muassa sellaisten SNCB:n kaltaisten yksiköiden hankinnoissa, jotka toimivat rautatieliikenteen alalla. Kilpailun lisääminen tällaisten yksiköiden hankinnoissa on näin ollen yksi niistä tavoitteista, jotka seuraavat suoraan tämän direktiivin noudattamisesta. Näin ollen pelkkä viittaus kilpailun estymiseen voidaan tulkita siten, että sillä pyritään täydentämään väitettä, jonka mukaan direktiiviin 93/38/ETY sisältyviä, julkisia hankintoja koskevia säännöksiä on rikottu, eikä siis siten, että tällä maininnalla pyritään esittämään erillinen väite siitä, että perustamissopimukseen sisältyviä kilpailusääntöjä on rikottu.

25 Se, että komissiolla on asetuksen N:o 17 3 artiklan 1 kohdan nojalla toimivalta tutkia viran puolesta perustamissopimukseen sisältyvien kilpailusääntöjen mahdollinen rikkominen, ei vaikuta tähän päätelmään, toisin kuin Sateba ilmeisesti pyrkii esittämään.

26 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siksi hylättävä selvästi perusteettomana.

Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa

27 Sateba väittää toiseksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut väärin perustamissopimuksen 169 artiklaa. Sateban mukaan komissio ei täsmentänyt kantelun käsittelyn lopettamista koskevassa kirjeessään päätöksensä oikeudellista perustaa, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että oikeudellinen perusta oli perustamissopimuksen 169 artikla. Lisäksi Sateban mukaan 169 artiklan soveltamiseksi ei ole riittävää, että asia koskee direktiiviä 93/38/ETY, koska kantelun kohteena oli ainoastaan SNCB:n menettelytavat. Lopuksi Sateba esittää, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole osoittanut sovelletun menettelyn asianmukaisuutta, kun se on pelkästään viitannut yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan jäsenvaltiot vastaavat hankintayksiköiden toimista.

28 Siitä väitteestä, jonka mukaan komission päätökselle kantelun käsittelyn lopettamisesta ei ole oikeudellista perustaa, on pelkästään todettava, ettei Sateba ole tuonut missään vaiheessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esiin oikeudellisen perustan puuttumista ja että Sateba on päin vastoin todennut, että komission päätöksen oikeudellisena perustana oli perustamissopimuksen 169 artikla. Tällaisen väitteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset jäävät näin ollen selvästi täyttymättä.

29 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan asian käsittelyn kuluessa ei nimittäin saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin.

30 Jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta yhteisöjen tuomioistuimessa vaatimuksilleen sellaisia uusia perusteita, joihin hän ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vedonnut, tämä tarkoittaisi, että asianosaisella olisi oikeus laajentaa yhteisöjen tuomioistuimessa, jonka toimivalta valitusasioissa on rajoitettu, kannettaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden. Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta valitusasioissa on siten rajoitettu niin, että yhteisöjen tuomioistuin voi tutkia ainoastaan sen oikeudellisen ratkaisun, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on antanut sille esitetyistä perusteista (ks. tältä osin asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 59 kohta).

31 Siitä väitteestä, jonka mukaan 169 artiklan soveltamiseksi ei ole riittävää, että asia koskee direktiiviä 93/38/ETY, on todettava, että tämä väite on päällekkäinen ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisen osan kanssa, koska tämän väitteen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut virheellisesti 169 artiklan olevan sovellettavissa. Tämä väite on siksi hylättävä selvästi perusteettomana niistä samoista syistä, jotka on esitetty tämän määräyksen 23—25 kohdassa.

32 Lopuksi siitä väitteestä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole osoittanut menettelyn olleen asianmukainen, on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on riidanalaisen määräyksen 36 kohdassa lainannut asian kannalta merkityksellistä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja maininnut erityisesti asiassa C-87/94, komissio vastaan Belgia, 25.4.1996 annetun tuomion (Kok. 1996, s. I-2043). Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti tuonut esiin, julkisia hankintoja koskevien yhteisön sääntöjen soveltamisjärjestelmästä ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuu, että hankintayksikköjen toimenpiteistä vastaavat ne jäsenvaltiot, joihin nämä yksiköt kuuluvat, joten kyseisille jäsenvaltioille voidaan määrätä seuraamuksia perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätyssä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä.

33 Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on näin ollen hylättävä, koska se on selvästi perusteeton ja koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset jäävät selvästi täyttymättä.

Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa

34 Sateba väittää kolmanneksi, että kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on määritellyt kantelun käsittelyn lopettamisesta tehdyn komission päätöksen oikeudellisen perustan, vaikka päätöksessä itsessään ei sitä määritelty, tämä tuomioistuin on ymmärtänyt väärin kannekelpoisen toimenpiteen käsitteen, koska se on olettanut, että komission päätös ei vaikuta Sateban oikeusasemaan mahdollisessa myöhemmässä kilpailusääntöjen soveltamismenettelyssä. Sateba esittää erityisesti, että

kun tuomioistuin on pitänyt niitä arvioita, joita sisältyy komission päätökseen kantelun käsittelyn lopettamisesta, sitomattomina, se on toiminut virheellisesti, koska näistä arvioista aiheutuu Sateballe vahinkoa sen vuoksi, että kolmannet, mukaan lukien kansalliset tuomioistuimet, voivat ottaa ne huomioon.

35 On syytä korostaa, että niiltä osin kuin tämä valitusperuste koskee komission päätöksen oikeudellisen perustan puuttumista, se on päällekkäinen ensimmäisen valitusperusteen toisen osan kanssa, minkä vuoksi se on jätettävä tutkimatta niistä samoista syistä, jotka on mainittu tämän määräyksen 28 kohdassa.

36 Siitä väitteestä, jonka mukaan komission päätöksellä on mahdollisesti vaikutuksia Sateban oikeusasemaan kilpailusääntöjen soveltamismenettelyssä, on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti tuonut riidanalaisen määräyksen 39—41 kohdassa esiin sen, että asetuksen N:o 17 mukainen menettely on riippumaton perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätystä menettelystä, jonka tarkoituksena on sen vahvistaminen, että jäsenvaltio on rikkonut yhteisön oikeutta, ja tämän rikkomisen lopettaminen, koska näillä kahdella menettelyllä on eri tavoitteet ja niitä koskevat eri säännöt. Tämä tuomioistuin on myös perustellusti viitannut siihen yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisen menettelyn aloittaminen ei merkitse automaattisesti sitä, että asiassa tehtäisiin asetuksen N:o 17 mukainen päätös.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut perustellusti, että komission päätös kantelun käsittelyn lopettamisesta kuului yksinomaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan menettelyyn eikä merkinnyt asetuksen N:o 17 nojalla tehdyn kantelun implisiittistä hylkäämistä.

38 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole myöskään tehnyt virhettä katsoessaan, että vaikka komission arvioita on pidettävä merkityksellisenä tosiseikkana, niistä ei aiheudu vahinkoa Sateballe mahdollisessa kilpailusääntöjen tai julkisia hankintoja koskevien sääntöjen soveltamismenettelyssä. Viimeksi mainitun menettelyn osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut, etteivät tällaiset arviot sido kansallista tuomioistuinta.

39 Mahdollisen kilpailusääntöjen soveltamismenettelyn osalta on syytä lisätä, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kansallinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on ratkaista kilpailuoikeutta koskeva oikeusriita, voi ottaa huomioon kilpailuasian käsittelyn lopettamista koskevat komission kirjeet. Kansallinen tuomioistuin saa kuitenkin vapaasti hyväksyä tai hylätä tällaiseen kirjeeseen sisältyvät komission arviot (ks. erityisesti yhdistetyt asiat 253/78 ja 1/79—3/79, Giry ja Guerlain ym., tuomio 10.7.1980, Kok. 1980, s. 2327, 12 ja 13 kohta). Näin on erityisesti silloin, kun komission kirje asian käsittelyn lopettamisesta on annettu asiassa, joka ei kuulu perustamissopimuksen kilpailusääntöjen soveltamisalaan vaan julkisten hankintojen alaan.

40 Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa on hylättävä ja ensimmäinen valitusperuste on kokonaisuudessaan hylättävä, koska se on selvästi perusteeton ja sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset jäävät selvästi täyttymättä.

Toinen valitusperuste

41 Toisen valitusperusteensa tueksi Sateba esittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut ilmeisellä tavalla puolustautumisoikeutta, kun se on todennut, ettei kantelijalla ole lähtökohtaisesti menettelyllisiä oikeuksia perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ymmärtänyt väärin oikeudenkäynnin kohteen, koska se tiesi kanteessa vaadittavan perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitetulla tavalla kantajalle epäedullisen päätöksen kumoamista.

42 Ensimmäisen väitteen osalta, joka koskee kantelijan prosessuaalisten oikeuksien puuttumista 169 artiklan mukaisessa menettelyssä, on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti tuonut esiin riidanalaisen määräyksen 32 kohdassa, että komissiolle kannelleiden osapuolten menettelyllinen asema on perustavanlaatuisesti erilainen perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä kuin asetuksen N:o 17 mukaisessa menettelyssä. Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla ei ole velvollisuutta panna vireille perustamissopimuksen 169 artiklassa määrättyä menettelyä, vaan sillä on päinvastoin harkintavaltaa, minkä vuoksi yksityisillä ei ole oikeutta vaatia komissiota määrittelemään kantaansa tietyn suuntaisesti (ks. erityisesti asia 247/87,

Star Fruit v. komissio, tuomio 14.2.1989, Kok. 1989, s. 291, 11 kohta). Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on täsmentänyt perustellusti, että perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa menettelyssä kantelijoilla ei ole oikeutta nostaa yhteisöjen tuomioistuimissa kannetta komission päätöksestä lopettaa niiden kantelun käsittely ja että kantelijoilla ei ole sellaisia prosessuaalisia oikeuksia, joita niillä on asetuksen N:o 17 mukaisessa menettelyssä ja joiden perusteella ne voisivat vaatia komissiota antamaan niille tietoja ja kuulemaan niitä. Sateban väite on näin ollen hylättävä selvästi perusteettomana.

43 Toisesta Sateban väitteestä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ymmärtänyt väärin oikeusriidan kohteen, on todettava, että tämä väite on päällekkäinen ensimmäisen valitusperusteen kanssa. Tämän määräyksen 23—25 kohdassa esitetyistä syistä myös tämä väite on hylättävä selvästi perusteettomana.

44 Valitus on näin ollen hylättävä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklan perusteella siksi, että se on selvästi perusteeton ja sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset jäävät selvästi täyttymättä.

Oikeudenkäyntikulut

45 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan valitusmenettelyssä työjärjestyksen 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittaja on hävinnyt tämän asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Valitus hylätään.

2) Valittaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 17 päivänä heinäkuuta 1998.

R. Grass — kirjaaja

H. Ragnemalm — neljännen jaoston puheenjohtaja